Analyysi

Nordean muutos sivuliikkeeksi – pohjoismaiset kytkökset lisääntyvät

Rahoitusvakaus | 19.05.2016 | Karlo Kauko

KIRJOITTAJA

Karlo Kauko
Neuvonantaja

Nordea-konserni on fuusioimassa muissa Pohjoismaissa toimivia suuria tytäryhtiöpankkejaan ruotsalaiseen emoyhtiöön, jota valvoo Ruotsin valvontaviranomainen. Suomessa muutoksen merkitystä lisää Nordean suuri markkinaosuus.

Nordea-konsernin suunnitellussa uudistuksessa Norjassa, Suomessa ja Tanskassa toimivat

tytäryhtiöpankit fuusioidaan emoyhtiöön, joka on ruotsalainen Nordea Bank. Nordean yhtiökokous hyväksyi maaliskuussa 2016 suunnitelman Suomen toimintojen siirtämisestä ruotsalaiselle emoyhtiölle. Yhtiökokouksesta annetun tiedotteen mukaan fuusio ajoittunee alkuvuoteen 2017. Nordea ilmoitti jo vuonna 2003 suunnittelevansa tämän kaltaista fuusiota.[1]

Suunnitelman kohdassa 3.1 sanotaan: *"…liiketoiminnot, joita nykyisin harjoitetaan Vastaanottavan Yhtiön pankkitoimintaa harjoittavien tanskalaisen, suomalaisen ja norjalaisen tytäryhtiön… toimesta, harjoitetaan Sulautumisen jälkeen Vastaanottavan Yhtiön sivuliikkeiden toimesta."* Lisäksi suunnitelmassa todetaan, ettei muutoksella odoteta olevan vaikutusta työntekijöiden työllisyyteen. Tavoitteena on *"oikeudellisen rakenteen yksinkertaistaminen hyvän hallintotavan vahvistamiseksi, hallinnollisen monimutkaisuuden vähentämiseksi ja tehokkuuden parantamiseksi."*

Nordea on hakenut Ruotsin valvontaviranomaisen lupaa hankkeelle. Suomeen on perustettu uusi konserniyhtiö, Nordea Hypoteksbank, jonka tarkoitus on laskea liikkeeseen katettuja joukkolainoja Suomessa.

Nordealla on ollut Suomessa lähes 30 prosentin markkinaosuus kotitalouksien lainoista. Maailmalla ei ole juuri esimerkkejä tapauksista, joissa ulkomaisen pankin sivuliike on vähittäispankkinakin jollekin maalle systeemisesti merkittävä. Taloustieteellisessä kirjallisuudessa ei ole laajasti tarkasteltu, kuinka ulkomaisen pankin tytäryhtiön ja sivukonttorin toiminta markkinoilla eroavat toisistaan. Pankkialalla konsernin juridinen rakenne on kuitenkin tärkeä, joten muutos todennäköisesti vaikuttaa moniin asioihin.

Nordean toiminta Suomessa siirtyy euromaiden muodostaman pankkiunionin ja sen yhteisen valvontamekanismin ulkopuolelle. Suomalaisen sivuliikkeen valvojaksi tulee Euroopan keskuspankin sijasta Ruotsin valvontaviranomainen. Suomen Finanssivalvonnalle jää rajallinen rooli, esimerkiksi menettelytapavalvonta, ja valvojat voivat joissain asioissa toimia yhteistyössä. Kilpailuneutraliteetin kannalta sääntelyn ja valvonnan pitäisi olla mahdollisimman samanlaista pankeille, jotka toimivat samoilla markkinoilla. Valvojien välisen yhteisymmärryksen merkitys siis korostuu.

Esimerkiksi Suomessa myönnettyjen luottojen riskien arvioinnissa käytetyn vakavaraisuuslaskennan sisäisten luokitusten mallin mahdolliset muutokset edellyttävät fuusion toteuduttua Ruotsin valvojan hyväksyntää. Nämä mallit vaikuttavat mm. siihen, kuinka paljon omia varoja pankilla on oltava tai kuinka paljon ja millaisin ehdoin se voi tai sen kannattaa luottoja myöntää.

Nordean tallettajien suoja määräytyy fuusion jälkeen Ruotsin säädösten mukaisesti, joskin EU-

maiden välillä on talletussuojassa vain vähäisiä eroja. Asuntokaupparahojen erityissuojaa ei Ruotsin talletussuojassa tällä hetkellä ole. Talletussuojalainsäädäntöä ollaan Ruotsissa kuitenkin uudistamassa siten, että oman asunnon myynnistä saadut ja eräät korvauksina saadut varat korvattaisiin 5 milj. kruunuun saakka.[2]

Ruotsin markkinan erityispiirre on pankkisektorin keskittyneisyys, pankkien väliset kytkökset ja pankkien suuri koko suhteessa kansantalouteen. Nämä seikat voivat vaikuttaa viranomaisten ratkaisuihin sekä kriisitilanteessa että siihen valmistauduttaessa. Kansantalouden kannalta on olennaista, että kriittiset toiminnot, esimerkiksi maksuliikenne, jatkuvat myös kriisitilanteessa. Ruotsalaisena pankkina Nordea ei ole mukana pankkiunionin kriisinratkaisumekanismissa, eivätkä kriisinratkaisurahaston varat ole käytettävissä. Sen sijaan voitaisiin käyttää Ruotsin omaa rahastoa (resolutionsreserven, ks. lag 2015:1016). Ruotsin keskuspankki on ilmaissut huolensa siitä, että Ruotsille aiheutuvat vastuut voivat kasvaa, elleivät sekä valvonta että vakavaraisuus- ja maksuvalmiuspuskurit ole riittäviä.[3]

Jos toiminnot eri maissa ovat sivukonttoritoimintaa ja kaikki siis samaa yhtiötä, maakohtaisia omia varoja tai vakavaraisuusvaatimuksia ei ole. Jos yhtenä yhtiönä useassa maassa toimivan pankin vakavaraisuus muuttuu yhden maan talouteen liittyvästä syystä, mahdollinen vaikutus luottojen tarjontaan on todennäköisesti hyvin samantapainen kaikissa maissa. Esimerkiksi asuntokuplan puhkeamisesta aiheutuneet tappiot yhdessä maassa vaikuttaisivat luottojen tarjontaan ehkä muuallakin.

Kaikki rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi Suomessa tehdyt päätökset ja asetetut säädökset eivät automaattisesti koske Nordeaa fuusion toteuduttua. Jos Suomessa asetetaan muuttuva lisäpääomavaatimus (vastasyklinen pääomapuskuri), se koskee automaattisesti myös Nordean saamisia Suomessa. Sen sijaan esimerkiksi järjestelmäriskipuskurivaatimus, jota ei Suomen lainsäädännössä nykyään ole, koskisi ruotsalaisen pankin sivuliikettä Suomessa vain, jos Ruotsin valvoja niin päättää.

Viitteet

1. Euro & talous (Erikosnumero 2003) Rahoitusjärjestelmän vakaus, s. 42. ↑
2. Regeringens proposition 2015/16:106, ehdotettu pykälä 4c. Jätetty valtiopäiville Tukholmassa 17.3.2016. ↑
3. Nordeas planerade ombilding ökar svenska statens åtagande. Sveriges Riksbank 13.4.2016. ↑

Asiasanat

Nordea, pankit, yritysfuusio